

VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ REFORMA

INFORMACIJOS SUVESTINĖ Nr. 11. NAUJOS KOMUNALINIO SEKTORIAUS TAISYKLĖS

Kaip ir anksčiau, komunaliniam sektoriui taikomos atskiros lankstesnės taisyklės. Jų turės laikytis ne tik įprasti viešieji pirkėjai (valstybė, savivaldybės, regionai ir t. t.), bet ir valstybinės arba privačiosios įmonės.

- **Apie kokius sektorius kalbama?**

Tai **vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų** sektoriai.

Šiems sektoriams nuo šiol nebeprisiklauso veikla, susijusi su **anglies ir gamtinių dujų žvalgymu** bei kai kuriomis **pašto teikiamomis paslaugomis** (finansinėmis, logistinėmis, elektroninėmis ir filatelinėmis paslaugomis).

- Apskritai komunalinio sektoriaus taisyklių **pokyčiai** panašūs į **viešųjų pirkimų taisyklių pokyčius**, tik numatyti būtini **skirtumai**, kad išliktų galimybė vykdyti lankstesnę veiklą, atitinkančią komercinės arba pramoninės veiklos vykdytojo poreikius. Būtent:

- nuostatos dėl interesų konfliktų bus taikomos tik viešiesiems pirkėjams, o ne valstybinėms arba privačiosioms įmonėms (plg. Informacijos suvestinė Nr. 10);
- pirkėjai tebeturės visišką laisvę nuspręsti, ar sudaryti kelias sutartis su keliomis mažomis įmonėmis, ar vieną sutartį su viena didele įmone (direktyvoje neteikiama pirmenybė vienai iš šių galimybių) (plg. Informacijos suvestinė Nr. 2);
- įpareigojimas pašalinti įmonę kai kuriais atvejais bus taikomas tik viešiesiems pirkėjams (plg. informacijos suvestines Nr. 7, 8 ir 10);
- naujosios paprastesnės tvarkos taikymo socialinėms, kultūros, sveikatos ir dar kelių rūšių paslaugoms riba – 1 mln. eurų, atsižvelgiant į aukštesnes komunaliniam sektoriui taikomas ribas (plg. informacijos suvestines Nr. 6 ir 8).

Palyginti su dabartinėmis komunaliniam sektoriui taikomomis taisyklėmis (Direktyva 2004/17/EB), iš esmės **nesikeičia šie dalykai**:

- derybų procedūros naudojimo taisyklės;
 - valstybinės įmonės ir susijusios įmonės sąvokos;
 - iš trečiųjų šalių gaunami pasiūlymams taikomos nuostatos.
- Taisyklės taikomos šių sektorių ekonominės veiklos vykdytojams **perkant prekes, paslaugas ir darbus**, kurių reikia **atitinkamai paslaugai teikti**. Pavyzdžiui, direktyvos taikymo sričiai priklauso:
 - elektrinės infrastruktūros priežiūros arba statybų sutartys, kurias sudarys energijos tiekėjas (atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas);
 - vandens tiekimo tinklą prižiūrintiems darbuotojams skirtų automobilių pirkimas;

- autobusų arba kompiuterių, skirtų transporto tarnybos administracijos patalpoms, pirkimas.

Taisyklės, taikytinos, kai į direktyvos taikymo sritį patenkančias ekonominės veiklos vykdytojų siūlomas paslaugas perka kitos šalys, turi būti nustatomos išnagrinėjus kiekvieną konkretų atvejį, nes galimi įvairūs sprendimai. Pavyzdžiui:

- kai ministerija perka savo darbuotojams vežimo autobusu paslaugas, turi būti taikomos įprastos Viešųjų pirkimų direktyvos taisyklės;
- kai geležinkelių bendrovė perka elektrą, turi būti taikomos Komunalinio sektoriaus direktyvos taisyklės;
- skiriant oro uosto valdymo koncesiją reikės laikytis naujų Koncesijų direktyvos nuostatų.

- Patikslinta **išimtinių ir specialiųjų teisių** sąvoka.

- Kitaip nei Viešųjų pirkimų direktyva, Komunalinio sektoriaus direktyva taikoma ir valstybinių įmonių (kurioms lemiamą įtaką daro viešieji pirkėjai) sudaromoms sutartims, taip pat sutartims, kurias sudaro **privatūs subjektai**, įgiję **išimtinę arba specialiąją teisę** veikti viename iš sektorių.
- Tačiau jei išimtinė arba specialioji teisė suteikta remiantis skaidria (surengus konkursą arba išdavus licenciją) ir objektyviais kriterijais grindžiama procedūra, privačiajam ekonominės veiklos vykdytojui nereikia sudarant sutartis taikyti europinių taisyklių.
- ES teisės aktai ir procedūros, kurių laikantis užtikrinamas skaidrumas ir objektyvumas, **aiškiai išvardyti**.

- **Išimtys**

- Pagal dabartines taisykles (Direktyvos 2004/17/EB 30 straipsnio procedūrą) valstybė narė gali paprašyti Komisijos netaikyti direktyvos tam tikram sektoriui. Tai galima daryti, jei **prieiga prie sektoriaus** visiškai laisva ir sektorius **atviras konkurencijai**. Šios **dvi sąlygos išlieka**.
- Naujomis taisyklėmis išimties suteikimo procedūra **patobulinta**, visų pirma nustatyti tinkamesni terminai.

- **Preliminariosios sutartys**

- Tai bendros sutartys, kuriomis daugiau ar mažiau nuodugniai reglamentuojami kai kurie užsakymai arba atskiros paslaugos.
- Naujomis taisyklėmis siekiama, kad šių sutarčių sudarymo procedūros taptų **skaidresnės**. Taigi:
 - Išskyrus išimtinius atvejus, preliminarioji sutartis **negali būti sudaryta ilgesniam nei 8 metų laikotarpiui**;

- sutarties sudarymo pagal preliminarijā sutartj kriterijai turi bŭti **objektvŭs** ir **skaidrŭs**.